

ननुप्रवृत्तस्य स्वर्गादिफलश्रवणात् कुतः स्वार्थविभ्रंशस्तत्राह फलश्रुतिरिति इयं फलश्रुतिः न श्रेयः परमपुरुषार्थपरानभवतीत्यर्थः किंतु बहिर्मुखानां नृणां मोक्षविवक्षया अवांतरफलैः कर्मसुरुच्युत्पादनमात्रम् यथा भैषज्ये औषधे रोचनं रुच्युत्पादनम् तथा हि पिबन्निबं प्रदास्यामि खलु ते खंडलडुका न् पित्रैव मुक्तः पिबति न फलं तावदेव तु तथा मातृवाक्यं च शिखाते वर्धते वत्सगुडूचीं श्रद्धया पिबेति न फलं तावदेव तु किंतु आरोग्यम् ॥ २३ ॥ ननु कर्मकांडे मोक्षस्य नामापि न श्रूयते कुत एवं व्याख्यायते यथा श्रुतस्या घटनादित्याह उत्पत्त्येति द्वाभ्याम् उत्पत्त्या स्वभावत एव कामेषु पशुप्राणेषु आयुरिन्द्रियबलवीर्यादिषु स्वजनेषु पुत्रादिषु अनर्थहेतुषु परिपाकतो दुःखहेतुषु ॥ २४ ॥ अतस्तान् स्वार्थं परमसुखमविदुषः अतो न तान् प्रवृही भूतान् वेदो यद्वोधयिष्यति तदेव श्रेय इति विश्वसितानित्यर्थः तानेवं भूतान् वृजिना ध्वनिकामवर्त्मनि देवादयो निषु भ्राम्यतः ततः पुनः तमः वृक्षादयो नि

फलश्रुतिरियं नृणां न श्रेयो रोचनं परम् ॥ श्रेयो विवक्षया प्रोक्तं यथा भैषज्यरोचनम् ॥ २३ ॥ उत्पत्त्यैव हि कामेषु प्राणेषु स्वजनेषु च ॥ आसक्तमनसो मर्त्या आत्मनो नर्थहेतुषु ॥ २४ ॥ न तान विदुषः स्वार्थं भ्राम्यतो वृजिना ध्वनि ॥ कथं युं ज्यात् पुनस्तेषु तांस्तमो विशतो बुधः ॥ २५ ॥ एवं व्यवसितं केचिदविज्ञाय कुबुद्धयः ॥ फलश्रुतिं कुसुमितां न वेद ज्ञावदंति हि ॥ २६ ॥ कामिनः रूपणालुब्धाः पुष्पेषु फलबुद्धयः ॥ अग्निमुग्धा धूमताः स्वलोकं न विदंति ते ॥ २७ ॥

विशतः पशुकाम इति आयुरिन्द्रियादिकाम इति च पुत्रादिकाम इति च कथं पुनस्तेष्वेव कामेषु स्वयं बुधो वेदो युं ज्यात् प्रवर्तयेत् तथा सत्यनामः स्यादिति भावः ॥ २५ ॥ कथं तर्हि कर्ममीमांसकाः फलपरां वदंति तत्राह एवमिति व्यवसितं वेदस्याभिप्रायम् कुसुमितामवांतरफलप्ररोचनायारमणीयां परमफलश्रुतिं वदंति कुतः ते कुबुद्धयः तदाह हि यस्माद्वेदज्ञाः व्यासादयस्तथानवदंतीति ॥ २६ ॥ कुबुद्धितां प्रपंचयति कामिन इत्यष्टभिः कामित्वात् रूपणाः ततो लुब्धाः तृष्णाकुलाः अतः पुष्पेषु अवांतरफलेषु परमफलबुद्धयः अतएव अग्निमुग्धाः अग्निसाध्यकर्माभिनिवेशेन लुप्तविवेकाः ततश्च धूमतांताः धूमता धूममार्गोऽते येषां ते स्वलोकमात्मतत्त्वम् तथा च श्रुतिः कश्चिद्व्यासस्माल्लोकात् प्रेत्य आत्मानं वेद अयमहमस्मीति कश्चित्स्वलोकं न प्रतिजानाति अग्निमुग्धो ह वै धूमतां त इति ॥ २७ ॥